

سیره علما در ماه بهار دل ها | توصیه‌های اساتید اخلاق خطاب به روزه‌داران

در آستانه ماه پر خیر و برکت رمضان، توصیه‌های اخلاقی امام خمینی (ره)، علامه طباطبائی، آیت‌الله بهجت، حاج آقا مجتبی تهرانی و آیت‌الله خوشوقت به روزه‌داران را مرور می‌کنیم.

همشهری آنلاین: در آستانه ماه پر خیر و برکت رمضان، توصیه‌های اخلاقی امام خمینی (ره)، علامه طباطبائی، آیت‌الله بهجت، حاج آقا مجتبی تهرانی و آیت‌الله خوشوقت به روزه‌داران را مرور می‌کنیم.

به گزارش فارس، رمضان از مصدر «رمض» به معنای شدت گرما و تابش آفتاب بر رمل ... معنا شده است، انتخاب چنین واژه‌ای به راستی از دقت نظر و لطافت خاصی برخوردار است. چراکه سخن از گداخته شدن است و شاید به تعبیری دگرگون شدن در زیر آفتاب گرم و سوزان نفس و تحمل ضربات بی‌امانش باشد، زیرا که رمضان ماه تحمل شدائد و عطش است.

همچنین درباره «رمضان» گفته‌اند اسمی از اسماء الهی است، هشام بن سالم نقل روایت می‌کند: ما هشت نفر از رجال در محضر حضرت ابی جعفر امام باقر (ع) بودیم، پس سخن از رمضان به میان آوردیم، امام باقر (ع) فرمود: نگوئید این است رمضان و نگوئید رمضان رفت و یا آمد، زیرا رمضان نامی از اسماء الله است که نمی‌رود و نمی‌آید که شی زائل و نابود شدنی می‌رود و می‌آید، بلکه ماه رمضان بگوئید، پس ماه را در تلفظ به اسم اضافه کنید که اسم «اسم الله» است و ماه رمضان ماهی است که قرآن در او نازل شده است و خداوند آن را مثل و عید قرار داده است، همچنان که پروردگار بزرگ عیسی بن مریم (ع) را برای بنی‌اسرائیل مثل قرار داده است و از حضرت علی بن ابیطالب (ع) روایت شده که حضرت فرمود: «لا تقولوا رمضان و لکن قولوا شهر رمضان فانکم لا تدرون ما رمضان» شما به راستی نمی‌دانید که رمضان چیست. (و چه فضائی در او نهفته است)

به مناسبت آغاز ماه مبارک رمضان بر آن شدیم به سیره و روش برخی علما در این ماه مبارک همراه با توصیه این بزرگواران خطاب به روزه‌داران بپردازیم که در ادامه می‌آید:

توصیه امام (ره) به روزه‌داران چه بود

امام خمینی (ره) توجه ویژه‌ای نسبت به ماه رمضان داشتند و به همین خاطر ملاقات‌های خودشان را در ماه رمضان تعطیل می‌کردند و به دعا و تلاوت قرآن و ... می‌پرداختند و می‌گفتند: «خود ماه مبارک رمضان، کاری است»، رهبر کبیر انقلاب به هنگام سحر و افطار، بسیار کم می‌خوردند، به گونه‌ای که خادمشان فکر می‌کردند که امام، چیزی نخورده است.

امام در نجف اشرف با آن گرمای شدید ماه مبارک رمضان را روزه می‌گرفت و با اینکه در سنین پیری بودند و ضعف بسیار داشتند تا نماز مغرب و عشاء را به همراه نوافل به جای نمی‌آوردند، افطار نمی‌کردند! و شب‌ها تا صبح، نماز و دعا می‌خواندند و بعد از نماز صبح، مقداری استراحت می‌کردند و صبح زود، برای کارهایشان آماده می‌شدند.

امام خمینی (ره) درباره ماه مبارک رمضان توصیه‌هایی را خطاب به روزه‌داران داشته و فرمودند: شما در این چند روزی که به ماه رمضان مانده، به فکر باشید، خود را اصلاح کرده، توجه به حق تعالی پیدا کنید، از کردار و رفتار ناشایسته خود استغفار کنید! اگر خدای نخواست، گناهی مرتکب شده‌اید، قبل از ورود به ماه مبارک رمضان، توبه کنید! زبان را به مناجات حق تعالی عادت دهید! مبدا در ماه مبارک رمضان، از شما غیبتی، تهمت و خلاصه گناهی سر بزند و در محضر ربوبی، با نعم الهی و در مهمانسرای باری تعالی، آلوده به معاصی باشید! شما اقلاً، به آداب اولیه روزه عمل کنید و همان طوری که شکم خود را از خوردن و آشامیدن نگه می‌دارید، چشم و گوش و زبان را هم از معاصی باز دارید ... اگر با پایان یافتن ماه مبارک رمضان، در اعمال و کردار شما هیچ‌گونه تغییری پدید نیامد و راه و روش شما با قبل از ماه صیام فرقی نکرد، معلوم می‌شود روزه‌ای که از شما خواسته‌اند، محقق نشده است.

سیره بهجت العرفا در ماه مهمانی خدا

حجت‌الاسلام علی بهجت فرزند آیت‌الله بهجت این‌گونه از سیره مرحوم پدرشان یاد می‌کند: ایشان تدبیر در قرآن را در سحرها و بین‌الطلوعین داشت، در ماه رمضان در میان روز هم تدبیر در قرآن داشتند، همچنین در شب‌های قدر ادعیه وارده در آن شب‌ها را مراعات می‌کرد و شب‌های قدر را که بیدار می‌ماند قرآن سر می‌گرفت، البته ایشان قرآن سر گرفتن را مخصوص شب قدر نمی‌دانست ... ایشان شب‌ها قبل از خواب حدیث کساء را حتما قرائت می‌کردند و همچنین با وضو به بستر خواب می‌رفتند و بعدها که به جهت مشکلات نمی‌توانستند وضو بگیرند با تیمم می‌خوابیدند و بعضی شب‌هایی را که می‌خواستند احیاء بگیرند

یک مقداری استراحت می‌کردند و سپس بلند می‌شدند و می‌فرمودند که حضرت زهرا (س)، حسنین (ع) را شب زودتر می‌خوابانند تا قبل از نیمه شب برای احیاء بلند شوند.

توصیه حاج آقا مجتبی درباره ختم قرآن در ماه بهار دل‌ها

مرحوم حاج آقا مجتبی تهرانی از اساتید شهر تهران نیز در یکی از سخنرانی‌هایشان پیرامون ماه رمضان به برخی نکات مهم اشاره کرد و بیان داشت: ماه مبارک رمضان به حسب آنچه که اهل معرفت می‌گویند، ماه سلوک الی‌الله تعالی و دار ضیافت‌الله است، این ماه، ماهی است که خداوند با بندگانش سخن گفته است و آن‌ها را مورد خطاب قرار داده و مورد عنایت خاصه خودش قرار داده است، لذا ما در روایات بسیار داریم که در ماه مبارک رمضان، به قرائت قرآن سفارش شده است.

وی با اشاره به اینکه سنت ائمه در ماه مبارک رمضان ختم قرآن بوده است، افزود: یک روایت در وسائل از مُقنّع مفید نقل شده که در آن آمده حضرات ائمه در ماه مبارک رمضان 10 ختم قرآن می‌کردند. یعنی هر سه روز، یک ختم قرآن. روایتی است که محدث قمی از مرحوم مجلسی نقل می‌کند که در یک حدیث هست که بعضی از ائمه (ع) در ماه مبارک رمضان، 40 ختم قرآن می‌کردند و اگر هر ختم قرآن را ثوابش را به روح مقدس یکی از چهارده معصوم (ع) هدیه کند، ثوابش مضاعف می‌شود. در آن روایت دارد که هر ختم قرآنی که می‌کردند، ثوابش را به یکی از معصومین (ع) هدیه می‌کردند.

مرحوم حاج آقا مجتبی تهرانی با بیان اینکه تمام درهای آسمان، از شب اول ماه رمضان تا آخرین شب باز می‌شود، خطاب به روزه‌داران چنین توصیه کرد: روایت از علی (ع) دارد: آگاه باشید که درهای آسمان از شب اول ماه مبارک رمضان باز است؛ یعنی تمام حُجُب از ناحیه ربّ برداشته شده است، در این ماه دیگر هیچ حجابی نیست. یعنی از ناحیه خداوند نسبت به بندگانش هیچ حجابی نیست. هیچ دری بسته نیست؛ اصلاً و ابداً، تمام درها باز است... هر تقاضایی! چه مادی و چه معنوی به ربّ می‌رسد و به هیچ مانعی از آن ناحیه برخورد نمی‌کند، نتیجه آن این است که این تقاضاها در این ماه بی‌جواب نمی‌ماند، به تعبیر روز هیچ داعی به بایگانی نمی‌رود!

بهترین عمل در ماه بهار قرآن به روایت آیت‌الله خوشوقت

مرحوم آیت‌الله خوشوقت از دیگر اساتید فقید پایتخت نیز خطاب به مهمانان خدا در ماه مبارک رمضان در مدرسه علمیه حضرت صاحب الأمر (عج) در 23 مهر ماه سال 1387 ابراز داشت: ماه به این بزرگی، ماه عبادت، ماه توبه، ماه تلاوت قرآن، با همه خوبی‌ها بهترین عمل در آن ترک حرام و ترک گناه است. یعنی این قدر این کار اهمیت دارد. شما سعی کنید این ریاضت را تحمل کنید و در این ماه گناه نکنید، کار دیگر هم نکنید، البته این یک فرض است، آدم نمی‌شود که کار دیگر نکند اما فرض است. این قدر تقوا اهمیت دارد که اگر شما تقوا را مراعات کردی و فقط خوابیدی جایت ته بهشت است. این قدر مهم است. این بیان پیغمبر اکرم است که فرمودند: افضل اعمال در این ماه ترک گناه و ترک عمل حرام است.

سیره صاحب تفسیر المیزان

علامه محمدحسین طباطبائی شب‌های ماه رمضان تا صبح بیدار بود، مقداری مطالعه می‌کرد و بقیه را به دعا و قرائت قرآن و نماز مشغول بود.

سیره صاحب فتوای تحریم تنباکو

در شرح احوال عالم ربانی میرزا محمدحسن شیرازی صاحب فتوای تحریم تنباکو بیان شده است: وی بیشتر آیات قرآن را حفظ بود، همچنین دعا‌های ماه رمضان را و دعا‌هایی را که در دیگر اوقات قرائت می‌کرد و زیارت‌هایی را که در حرم امامان می‌خواند و از آنجا که رقیق‌القلب بود و چشمه اشکش هم جوشان، بسیار می‌گریست.